

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

กรุงเทพฯ
พิมพ์ที่โรงพิมพ์

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

ทำโดย กรมวิชาการ

สถาบันภาษาไทย

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓
สมเด็จพระยาตำราภิรมย์
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

© สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๕๒
ISBN 794-268-8214

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๒๒๓-๕๕๕๘, ๒๒๕-๗๕๕๑
นายปรกณันต์ ดันสกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๕๒

๕๕๕. ๕๑๑ กรมพระยาตำราภิรมย์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ.

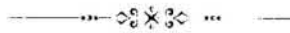
ก - บ แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓/สมพร จารุณี,
บรรณาธิการ. -- กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒.

๕๕๖ หน้า : ภาพประกอบ; ๒๑ ซม. -- (ชุดความรู้
ภาษาไทย; อันดับที่ ๒๙)

ISBN 974-268-8214

๑. ภาษาไทย - แบบเรียน, หลักภาษา. ๒. สมพร จารุณี.
๓. กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. สถาบันภาษาไทย.
๔. ชื่อเรื่อง. ๕. ชื่อชุด.

คำนำ

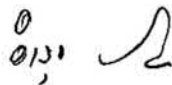

หนังสือ **แบบเรียนเร็ว** นี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระนิพนธ์ขึ้นสำหรับเรียนหนังสือไทย เมื่อครั้งทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้เป็นอธิบดีคนแรกของกรมศึกษาธิการ สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ **แบบเรียนเร็ว** ขึ้นเป็น ๓ ตอน คือ เล่ม ๑ ตอนต้น สอนให้อ่านหนังสือ เล่ม ๒ ตอนกลาง สอนให้เขียนหนังสือ และเล่ม ๓ ตอนท้าย สอนให้แต่งหนังสือ และทรงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนปรากฏว่าได้ผลดี คือนักเรียนเรียนรู้หนังสือไทยได้เร็วขึ้น จึงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนใน พ.ศ. ๒๔๓๑

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเห็นว่าหนังสือ **แบบเรียนเร็ว** ชุดนี้เป็นแบบเรียนสำหรับเรียนหนังสือไทยที่มีค่าและนับวันจะหาได้ยาก สมควรที่จะอนุรักษ์ไว้ จึงนำมาจัดพิมพ์และเผยแพร่ให้สถานศึกษา หน่วยงาน และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของแบบเรียนที่ใช้เรียนหนังสือไทย และนำไปใช้

ประโยชน์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ได้รับอนุญาตจากมูลนิธิสมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล
พระธิดา ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้กรมวิชาการได้นำ เล่ม ๑ เล่ม ๒
และ เล่ม ๓ มาพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกัน โดยพยายามรักษาการจัด
เรียงหน้าหนังสือและการเขียนตัวหนังสือตามที่ได้พิมพ์ไว้แต่เดิม รวมทั้ง
ได้นำพระประวัติของสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่ง
นายบันเจิด อินทุจันทร์ยง และนางสาวสมพร จารุณี เป็นผู้เขียน
มาพิมพ์ไว้ด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณมูลนิธิสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล พระธิดา และนายบรรเจิด
อินทุจันทร์ยง กรรมการมูลนิธิฯ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินงานเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณผู้มีส่วนให้การจัดพิมพ์
หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายอำรุง จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๕)
พระประวัติสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาตำราจรรยาภาพ	(๙)
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑	๑-๒๐๔
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒	๑-๑๕๑
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓	๑-๑๑๕

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

พระประวัติ

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

—๐๕๕๐—

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาชุ่ม สกุโลรัตนดิศ ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้รับพระราชทานนามว่า พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร เมื่อเจริญวัยได้ทรงเรียนภาษาไทยชั้นต้นกับ คุณแสงและคุณปานซึ่งเป็นราชินิกุล ในพระบรมมหาราชวัง ทรงศึกษา ภาษาบาลีในสำนักพระยาปริยัติธรรมธาดา (เปี่ยม) และหลวงธรรมานุวัติ จำนง (จ้อย) ทรงศึกษาภาษาอังกฤษในโรงเรียนหลวงกับมิสเตอร์ฟรานซิส ยอร์ช แพตเตอร์สัน

เมื่อเจริญพระชนม์ได้ ๑๓ ชันษา ใน พ.ศ. ๒๔๑๘ ได้ทรงผนวช เป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัด บวรนิเวศวิหาร เมื่อลาผนวชแล้วทรงสมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย

ทหารบก ทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อพระชนมายุ ๑๕ ชันษา ได้รับพระราชทานยศนายร้อยตรีทหารมหาดเล็กบังคับกองแถว ต่อมาอีก ๒ ปี ได้เลื่อนยศนายร้อยโท และได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้บังคับการทหารม้าในกรมทหารมหาดเล็ก และในปีเดียวกันได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยเอก ราชวงศ์จักรีประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นนายพันตรี ผู้สนองพระบรมราชโองการ ว่าการกรมทหารมหาดเล็ก และใน พ.ศ. ๒๔๒๔ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปสังกัดกรมทหารปืนใหญ่ ซึ่งเรียกกันในสมัยนั้นว่ากรมกองแก้วจินดา ดูแลการซ่อมบำรุงปืนใหญ่ ใน พ.ศ. ๒๔๒๕ ได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัดนิเวศธรรมประวัติ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระหว่างที่ทรงผนวชอยู่นั้น ทรงเห็นการศึกษาเล่าเรียนของเด็กนักเรียนในขณะนั้นไม่สู้ได้ผล เนื่องจากเด็กมีเวลาเรียนหนังสือต่อเนื่องกันในระยะเวลาสั้น เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ทำให้อ่านหนังสือได้ช้า จึงทรงแต่ง ‘แบบเรียนเร็ว’ ขึ้นเล่มหนึ่ง ให้ครูทดลองใช้สอนเด็ก ปรากฏว่าได้ผลดีขึ้นกว่าเดิม

ใน พ.ศ. ๒๔๒๘ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายพันโท ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการทหารมหาดเล็ก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปเป็นเจ้ากรมแผนที่ ซึ่งเป็นกรมจัดตั้งขึ้นใหม่ ทรงปฏิบัติงานเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงได้รับสถาปนาให้ดำรงพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ’ ใน พ.ศ. ๒๔๒๙ และได้เป็นผู้บัญชาการทหารบก ต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็นนายพลตรี ใน พ.ศ. ๒๔๓๑

ใน พ.ศ. ๒๔๓๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดระเบียบการปกครองขึ้นใหม่ ให้นำหน่วยราชการขยายงานจากระบบจตุสดมภ์เป็นกรมกองต่างๆ มีอธิบดีเป็นผู้ดูแลบังคับบัญชางานและโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกรมหมื่นดำรงราชานุภาพจากฝ่ายทหารไปดูแลงานพลเรือน ให้เป็นผู้กำกับกรมธรรมการ และโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ ในระยะนี้ ได้ทรงวางหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอนให้เป็นแบบทันสมัยยิ่งขึ้น ทรงนำ 'แบบเรียนเร็ว' ที่ทรงแต่งไว้แต่เมื่อครั้งทรงผนวชมาจัดพิมพ์ขึ้นใช้เป็นแบบเรียนของกรมศึกษาธิการเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ แบบเรียนเร็วนี้มี ๓ เล่ม คือ เล่ม ๑ ตอนต้น มุ่งสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกได้เร็ว เล่ม ๒ ตอนกลาง มุ่งสอนให้เขียนหนังสือได้ถูก เล่ม ๓ ตอนท้าย มุ่งสอนการใช้คำและเขียนคำให้ถูกต้อง หนังสือแบบเรียนเร็วทั้งสามเล่มนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงปรารภไว้ในหน้าแจ้งความตั้งแต่คราวพิมพ์ครั้งที่ ๑๐ ว่า

แบบเรียนเร็วเล่มทั้ง ๓ เล่มนี้ แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเอง แต่งเอง แลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาไศยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือหม่อมเจ้าประภากรและพระยารัษฎานุประดิษฐ์^๑ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยารัษฎานุประดิษฐ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยารัษฎานุประดิษฐ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น

๑ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็น เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

ในส่วนการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้แนะนำวิธีให้สุนบัญญัติ
วรราช (รัตน)^๑ เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้
ขุนประสารอักษรพรรณ (เสงี่ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความ
ฉลาดแลความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

หนังสือ 'แบบเรียนเร็ว' ชุดนี้ได้ใช้สอนกันแพร่หลายมาจนถึง
รัชกาลที่ ๗ และได้พิมพ์ครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งเป็นการพิมพ์
ครั้งที่ ๒๔

ในระหว่างที่ทรงเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ ทรงได้รับแต่งตั้ง
ให้เป็นกรรมการจัดตั้งโรงพยาบาล และได้เสด็จเป็นราชทูตพิเศษไปยัง
ทวีปยุโรป ประเทศอียิปต์ ตุรกี อินเดีย ฯลฯ เพื่อเจริญพระราชไมตรี
และดูงานการศึกษา แต่เมื่อเสด็จกลับก็ต้องทรงย้ายจากงานการศึกษา
มาดูแลด้านการปกครอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมี
พระบรมราโชบายที่จะพัฒนาประเทศทางด้านการปกครองให้เจริญ
ทัดเทียมนานาอารยประเทศ จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรมหมื่นดำรง
ราชานุภาพให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่
๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ นับว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมาก เพราะ
จะต้องทรงบริหารราชการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่คนทั้งประเทศต่างพระเนตร
พระกรรณ ต้องทรงใช้ความสามารถและความรอบรู้ให้สมกับที่ทรงได้รับ
ความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ระหว่างที่ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงมีบทบาท
สำคัญยิ่งในการจัดระเบียบการปกครองภายในประเทศทั้งในส่วนภูมิภาค

^๑ ต่อมาได้เลื่อนขั้นเป็น พระรัตนวราจารย์ (รัตน กัมมพากร)

และส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองประเทศมาจนถึงปัจจุบัน การปกครองส่วนภูมิภาค ทรงจัดระเบียบการปกครองเป็นระบบเทศาภิบาล โดยรวมหัวเมืองต่างๆ จัดเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ในอำนาจของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และได้แบ่งเขตการปกครองย่อยลงเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ทรงริเริ่มจัดตั้งการสุขาภิบาลหัวเมืองขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๘ โดยเริ่มเป็นแห่งแรกที่ตำบลท่าลอม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการปูพื้นฐานการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ทรงออกตรวจราชการไปตามหัวเมืองต่างๆ เพื่อหาทางบำรุงท้องที่และหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง กับเลือกสรรคนดีไปปกครองท้องที่ ได้ทรงตั้งกองตำราวจุฬารขึ้นและทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดผู้ที่จะเข้าเป็นตำรวจด้วย กรมหมื่นดำรงราชานุภาพได้ทรงงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ สร้างความเจริญมั่นคงต่องานราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นอเนกประการ เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอันมาก เมื่อจะโปรดเกล้าฯ ตั้งหน่วยงานใหม่ก็มักจะทรงเริ่มที่กระทรวงมหาดไทย เช่น กรมป่าไม้ กรมแร่ กรมสาธารณสุข เป็นต้น และใน พ.ศ. ๒๔๔๒ ก็โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหลวงดำรงราชานุภาพ’

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมพระดำรงราชานุภาพ’ ทรงเป็นเสนาบดีว่าราชการกระทรวงมหาดไทยอยู่นานถึง ๒๓ ปี

ใน พ.ศ. ๒๔๕๗ เริ่มทรงมีอากรประชวร จึงได้กราบบังคมทูลขอลาออกจากราชการ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขอให้รับเป็นเสนาบดีที่ปรึกษา และทรงแต่งตั้งให้เป็นสภานายกหอพระสมุดสำหรับพระนคร ในช่วงนี้สมเด็จพระมหาพรตยาตราลงราชานุภาพได้เอาพระทัยใส่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศอย่างใหญ่หลวง ด้วยทรงสืบเสาะหาหนังสือโบราณต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องในพงศาวดาร วรรณคดี พุทธศาสนา ตลอดจนสรรพตำราต่างๆ มารวบรวมไว้ในหอพระสมุด ทั้งยังทรงให้ตรวจสอบชำระและให้พิมพ์เผยแพร่ด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเสนาบดีกระทรวงมหรธารถใน พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชทานเลื่อนยศให้เป็นนายพลเอก จนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ กระทรวงนี้จึงถูกยุบไป

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระมหาพรตยาตราลงราชานุภาพ ทรงเป็นกำลังสำคัญพระองค์หนึ่งที่ช่วยในราชกิจต่างๆ ทรงดำรงตำแหน่งอภิรัฐมนตรีและองคมนตรีใน พ.ศ. ๒๔๖๘ ทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยสภาใน พ.ศ. ๒๔๖๙ ทรงปฏิบัติราชกิจต่างๆ เป็นที่พอพระราชหฤทัย ทั้งทรงเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น 'สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราลงราชานุภาพ' เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้เกิดความผันผวนทางการเมืองในกรณีกบฏบวรเดช ทำให้พระราชวงศ์ต้องเสด็จออกไปประทับยังต่างประเทศ

สมเด็จพระยาตากสินมหาราช เป็นพระองค์หนึ่งที่ต้องเสด็จออกไปประทับยังเกาะปีนัง มาเลเซีย เป็นระยะเวลาถึง ๑๐ ปี จึงได้เสด็จกลับ ช่วงเวลาดังกล่าวได้ทรงจดหมายโต้ตอบความรู้ต่างๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ ขนบธรรมเนียมราชประเพณี และวัฒนธรรมไทย กับสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ภายหลังพระหัตถ์ได้ตอบความรู้เหล่านี้ได้มีผลอย่างมหาศาลต่อการวรรณกรรม คือได้กลายเป็นขุมคลังความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง สมเด็จพระยาตากสินมหาราชได้เสด็จกลับประเทศไทยเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ อันเป็นระยะต้นของสงครามมหาเอเชียบูรพา ได้ประทับที่ตำหนักวังวรดิศ ถนนหลานหลวง ในช่วง ๑ ปีสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ และได้สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคชรา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ องค์การยูเนสโก สหประชาชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าสมเด็จพระยาตากสินมหาราชได้ทรงพระนิพนธ์งานวรรณกรรมสาขาต่างๆ กว่า ๘๐๐ เรื่อง ซึ่งมีผลเกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่ชาวโลกอย่างมากมายเกินกว่าจะพรรณนาได้ครบถ้วน จึงประกาศให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกในวโรกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีแห่งพระประสูติการ แม้สมเด็จพระยาตากสินมหาราชจะสิ้นพระชนม์ไปแล้ว แต่ผลงานทางด้านวรรณกรรมในสาขาต่างๆ ของพระองค์ท่านเป็นมรดกที่ทรงคุณค่ายิ่งทั้งแก่ชาวไทยและชาวโลก พระเกียรติคุณและพระปรีชาสามารถย่อมเป็นที่ประจักษ์ตราบชั่วกาลนาน

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑

แบบเรียนเร็ว

สำหรับเรียนหนังสือไทย

เล่ม ๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑๐

โรงพิมพ์ รัฐบาล

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙

แจ้งความ

หนังสือแบบเรียนเร็วนี้ ข้าพเจ้าได้ปรารถนาที่จะแต่งตั้งในรัตน-
โกสินทร ศก ๑๐๒ ในปิ่นนั้นข้าพเจ้าบวชขึ้นไปจำพรรษาอยู่วัดนิเวศน์
ธรรมประวัติที่เกาะบางปิ่น ได้ช่วยจัดการอุปการะแก่โรงเรียนหลวง
ซึ่งมีอยู่ในวัดนิเวศน์ เห็นเด็กนักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่หลายๆ ปี
ไม่มีใครจะรู้ได้เพียงไร ถ้ามอจารย์ได้ความว่า เด็กตามหัวเมืองที่มา
ฝากเรียนหนังสือที่วัดได้มีเวลาเล่าเรียนไม่เต็มปี เพราะต้องไปช่วย
บิดามารดาทำนาหาเลี้ยงชีวิตรปีละหลายๆ เดือน แบบเรียนหลวงคือ
แบบมูลบทบรรพกิจ เป็นต้น ซึ่งใช้อยู่ในเวลานั้น จะต้องใช้เวลาเรียน
ไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีจึงจะรู้ตลอดเล่ม เด็กเรียนได้เพียงครึ่งหนึ่งค่อนหนึ่งยัง
ไม่ทันรู้หนังสือ พอถึงฤดูนาต้องละไปช้านาน กลับมาก็ลืมเสียโดยมาก
จำต้องเรียนย้อนต้นบทบทวนขึ้นไปใหม่อีกคนละหลายๆ คราว ดังนี้
เด็กจึงไม่มีใครจะรู้หนังสือได้เร็ว เมื่อได้ทราบความดังนี้ ข้าพเจ้าจึง
คิดเห็นว่าควรจะให้มีแบบเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งให้เด็กเรียนจบเล่มได้
แต่ภายในหกเดือนที่เป็นคราวเรียนในปีหนึ่ง มาปีใหม่ขึ้นเล่มใหม่
แลให้เรียนจบได้ในคราวเดียวเช่นนั้น จึงจะฝึกสอนเด็กตามหัวเมือง
ให้รู้หนังสือเร็วขึ้นได้มาก แลเมื่อคิดตรองถึงแบบเรียนนั้นต่อไป
เห็นว่าควรจะแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือ สอนให้เด็ก
อ่านหนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง แลสอนให้แต่ง
หนังสือตอนหนึ่ง แต่ยังหาได้แต่งตำราขึ้นตามความคิดนี้ไม่

ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งกรมศึกษาธิการ แลโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นอธิบดีคนแรกในกรมนั้นจึงได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุงแลหัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่ไว้วางใจว่าจะเป็นไปได้ดังความคาดหมาย จึงได้ให้ลองสอนเด็กด้วยตำรานี้ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงพิมพ์ เด็กเรียนในห้าเดือนรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด เห็นรู้เร็วได้จริงจึงได้ส่งลงพิมพ์ครั้งแรกใน ศก ๑๐๘ แต่ทำร้ายฉบับ แล้วตั้งโรงเรียนขึ้นที่บ้านของข้าพเจ้า ให้ชื่อว่าโรงเรียนเร็ว ใช้แบบเรียนนี้ทดลองในการสอนเด็กมากๆ อีกชั้นหนึ่ง ก็สอนได้เร็วดังมุ่งหมาย จึงได้นำแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แลได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ในโรงเรียนหลวงทั้งปวงแต่นั้นมา

แบบเรียนเร็วทั้ง ๓ เล่มนี้ แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเองแต่งเองแลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาไศยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือ หม่อมเจ้าประภากร แลพระยาวิสุทธ-สุริยศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น ในส่วนการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้แนะนำวิธีให้ขุนบัญญัติวรราช (รัตน) เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้ขุนประสารอักษรพรรณ (เสี้ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความฉลาดแลความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

วิธีสอนแบบเรียนเร็วนี้ ผิดกับแบบที่ใช้มาแต่ก่อนอย่างหนึ่ง คือ แบบเรียนเร็วไม่ใช้วิธีสอนให้เด็กท่องให้จำได้ปากเปล่าเลย เพราะเห็นว่าการที่ท่องปากเปล่า แม้ท่องได้คล่องก็มักจะไม่รู้ ได้เคยเห็นเด็กที่ท่องแม่ง แม่มกคล่องๆ ถ้าเขียนคำในกงหรือในกมทาย ก็มักจะอ่านไม่ไคร่ออก จึงเห็นว่าการที่ท่องหนังสือไทยทำให้รู้เข้าไปเปล่าๆ สู้สอนด้วยความเข้าใจ ให้สังเกตเอาด้วยตาไม่ได้ แท้จริงการสอนอ่านหนังสือก็คือสอนให้รู้เครื่องขีดเขียนหมายแทนสำเนียงที่พูด ถ้าสอนให้รู้ว่าเมื่อเห็นเขาเขียนไว้อย่างนั้นให้อ่านว่าเช่นนั้น ก็เพียงพอแก่ความต้องการในชั้นสอนอ่านหนังสือ ส่วนการสอนท่องควรให้ใช้แต่ในอย่างอื่นซึ่งจำเป็นจะต้องให้จำได้ปากเปล่า เช่น ท่องคำใช้ไม้ฉ้วน หรือเล่าสูตรเลข เป็นต้น การท่องปากเปล่าจึงเป็นประโยชน์ ในที่สุดขอให้ท่านทั้งหลายเข้าใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ถือว่า จะไม่มีแบบอื่นที่ดีกว่าแบบเรียนเร็วนี้ ธรรมดาการโดยมากย่อมจะแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นได้เสมอ ข้าพเจ้าได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นโดยความเข้าใจว่าดีกว่าแบบที่ใช้อยู่แต่ก่อนฉันใด หวังใจว่าท่านทั้งหลายผู้เอาใจใส่ในการเล่าเรียนจะช่วยแต่ง หรือช่วยแก้ไขให้มีแบบเรียนดียิ่งขึ้นกว่าแบบเรียนเร็วนี้ ให้เป็นประโยชน์แก่กุลบุตรทั้งหลายในกาลภายหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับฉันนั้น

กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ
ศาลาว่าการมหาดไทย กรุงเทพฯ
วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๘

แบบเรียนเร็วตอนต้น

สอนตัวพยัญชนะ

ก

ไก

บ

ใบ

บ

ขวด

ค

ควาย

ค

คอก

ฆ

ระฆัง

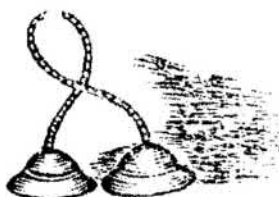
ง

จ

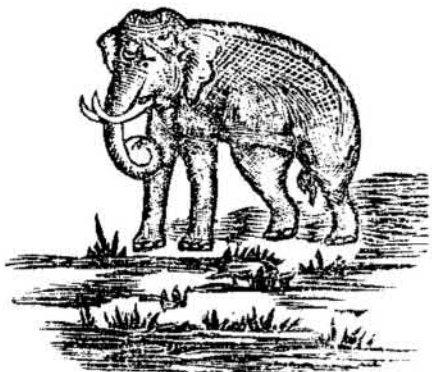

ฉ

ข

ช้าง

ข

โซ่

ณ

เหอ

ฅ

ผู้หญิง

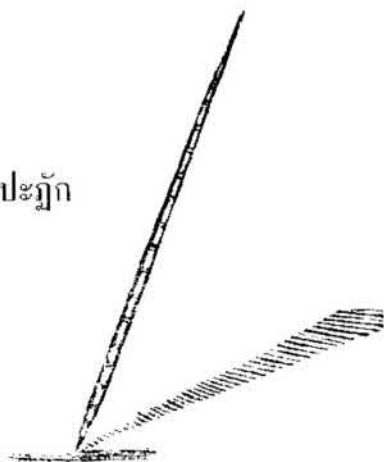
ฆ

ชะญา

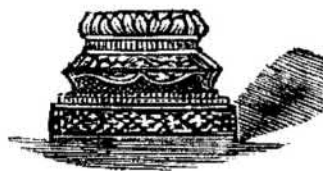

ง

ปะจักษ์

ง
ง

ฐาน

ท

นางมณฑิ

๓

ผู้เดิน

๔

เดิน

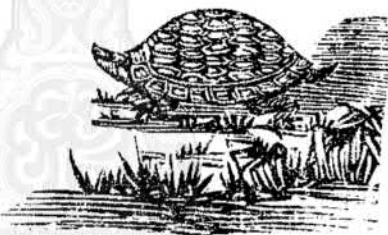
ด

เด็ก

ด

เต่า

ด

ถุง

ท

ทหาร

ธง

ธง

หนู

หนู

บ

ใบไม้

ป

ปลา

ผ

ผิง

ฟ

ฟ

ฟ

ฟ

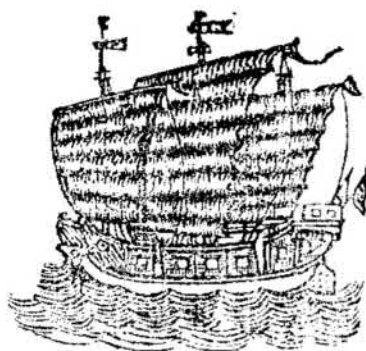
ฟ

ฟ

ก

สำเภา

ม

ม้า

ย

ยักษ์

เรือ

เรือ

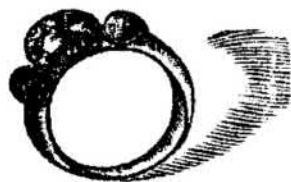
ลิง

ลิง

แหวน

แหวน

ค

ศาลา

ช

ชาลี

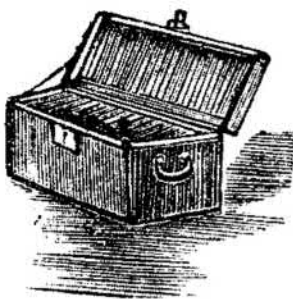
เสือ

เสือ

ห

หีบ

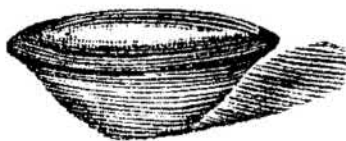
ฟ

ฟาง

อ

อ่าง

๗

นกฮูก

พยัญชนะ

ก ข ช ค ศ ฆ ง

จ ฉ ช ซ ฌ ญ

ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ

ด ต ถ ท ธ น

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

ท่ายตัวพยัญชนะ

ก ฅ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ

ข ณ ด ต ถ ท น บ

ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย

ร ฤ ล ฦ ว ศ ษ ส

ห ฬ อ ฮ ฯ ะ ั า

ำ ิ ี ึ ื ุ ู ฺ

มาตรากะกา

สอนอ่านบทที่ ๑

ะ	กะ	คะ	สะ	จะ	ปะ	ชะ	ระ	กะ					
า	กา	ขา	คา	งา	ชา	ตา	หา	ผา					
		ผา	มา	ยา	วา	รา	ลา	สา					
อ	กิ	ลิ	ติ	ปิ	ชิ	ริ	ลิ	มิ	ผิ				
า	กิ	ติ	ปิ	ผี	มี	ลี	ดี	รี	ยิ				
อ	กิ	หิ	ฮิ	อิ									
า	กิ	คิ	มี	ถิ	ลิ	ริ	อี						
ุ	กู	มุ	งู	ตุ	บุ	ปู	อุ	คุ	พู	ยู	รุ	ลู	
อ	กู	งู	ซุ	ดู	ตุ	ภู	ปู	พู	ยุ	รู	หู	ภู	ฟู

สอนอ่านบทที่ ๒

กา ตา มี ปู ดี ปี อา

สะ ขา ดู ดี หี งู บี

ตาสา ปูนา งูดู กะลา กะทะ

ตี่งู ตาสี ผากา มะลิ รูปู

สาละพา มาดูนา มาหาดา ยาทามี

กาตี่งู ถี่ปูนา ผาละมี ตาสาดู

มาดูปู ผีมีดี มีผากา ขาตาสี

มะลิลา นาตามี อามาดู ปีระกา

สอนอ่านบทที่ ๓

ะ	กะ	ตะ	ปะ	เะ	ระ	ละ	เกะ
เ	เก	เซ	เส	เห	เฮ	เก	เท
แะ	แกะ	แจะ	แหะ	แชะ	แยะ	แบะ	
		แพะ	แหะ	วะ	สะ	แปะ	
แ	แก	แบ	แป	แพ	แล	แห	แช
โะ	โกะ	โละ	โปะ				
โ	โก	โถ	โป	โค	โอ	โฉ	โซ
เาะ	เกาะ	แจะ	เงาะ	เคาะ	เพาะ	เกาะ	
อ	กอ	หอ	ทอ	คอ	รอก	ตอ	ปอ
ัวะ	กัวะ	จัวะ	ผัวะ				
ัว	กัว	ตัว	บัว	ผัว	มัว	รัว	หัว

สอนอ่านบทที่ ๔

แพะ เตะ เซ แพ โถ แห โค
เงาะ คอ เพาะ วัว หัว แหะ แล

แบมี เฮฮา แลดู ถีโอ หัวกะ เคาะฝา
หัวบัว เกะกะ ทะเลาะ มีแป ตะโก น้ำแฉะ
หัวเราะ ตามัว หูว้า มะลิ เวลา ตาเจาะ

ตอตะโก ตาตีแพะ หัววัวโต หัวเราะแหะ
หาอีแปะ แกะกะกะ แพะไซเซ เกะตัวโต
ตามีแป มาดูแกะ อาดูโถ เคาะหัวแพะ
เอะอะมา แวะมาหา อาตีผัวะ กาที้แกะ

ตาสีตามัว	อาชาวัสมา	แบมีขอบู
ตากอมี่แป	อาหาอีแปะ	ตาแะดูกะ
นาตาฉำแะ	ตาดีหัวเราะ	ตามีตี้ว
ตาโอดูโ	กะกะจะตี	งูมาตัวโต
ตาถิตาแะ	อามาดูนา	ตาโตถีขอ
อามาหาดา	ตาซาอามา	กาตีปูนา
นาตามีบัว	ตาดีมียา	อาหากะลา
ตาหาฝากา	นาตามีปู	ตาตีงุด
ตาสีมีแพะ	อาแลดูวัว	กะะตัวโตมา
วัวแลดูกะ	ตาจะมาหาฮา	ตาจูดูกา
ตาสามิ่งอ	อาตุตาตี	ตาพาแะมา

สอนอ่านบทที่ ๕

เียะ	เกียะ	เจียะ	เฝียะ	เตียะ	เพียะ	
เีย	เกีย	เซีย	เลีย	เลีย	เมีย	เยีย
เือะ	เกือะ					
เือ	เกือ	เซือ	เจือ	เกือ	เรือ	เสือ
เอะ	เกอะ	เอะะ	เอะะ	เอะะ	เอะะ	เซอะ
เ อ	เกอ	เจอ	เรอ	เรอ	เลอ	เออ
เ ไ	เกไ	ใจ	โต	ไห	ไบ	โย
เ ใ	เกใ	ไซ	ไซ	ไป	ไฟ	ไร
เ ำ	เกำ	เขา	เงา	เงา	เตา	เตา
เ ำ	กำ	ขำ	คำ	งำ	จำ	ดำ

สอนอ่านบทที่ ๖

เรือ เสี้ย เสื่อ เจอะ เคอะ เจอ เรอ

ใจ ไร เงา เต่า คำ จำ ดำ

มะเขือ ใบชาดี จำปา ไนไห กะเชอ

อะไร ทำเตา เรือเสี้ย ตาตำ ไปเถอะ

ปีมะเมีย เราจะไป อาดีใจ เราจำคำ

ตาทำนา ใบชาดี เสือดูว์ เขาจะมา

ใบมะลิ เรือมีใบ เขาดูเงา หัวเตาไฟ

แพะปะแกะ ลาตัวโต ทำอะไร ใบจำปา

ตาดีดีเลื้อ	เราจะมาหา	เขาพาไปดู
ใบโพธิ์พา	เรือสำเภาโต	ตามาปีเถาะ
เขาไปไถนา	เรามาหาเขา	ปะเลื้อตัวโต

สอนอ่านบทที่ ๗

กะลาลี่	ใบมะกา	ตะโกนา	ตาสาตุ
ตาจุม	ภูเขไฟ	เรืออะไร	แกะตัวเมีย
เขาพาไป	เราไม่มา	ปีมะแม	มะลาญ
สาระกั	ลาซาเก	วัวปะเลื้อ	วัวตามี
ตาไปนา	งูมีตา	กาตีแก	ใบกาแพ
อาหาปู้	เขาปะงู	ตาตุกา	เราดีใจ

เขาไปหา	มะละกอ	เราสี่ซอ	ปู่ทะเล
นาฬิกา	เขาทำดี	เราไปเรือ	กอรกะ

สอนอ่านบทที่ ๘

เรือไฟเขาไปดี, เราดีใจ. ตาสีดู, แก่ตีตาข้า.
 เขาไปนา, เราจะไปกะเขา. งูดู, ตาดีแกตึง.
 เรือสำเภามีเสาใบ. ใบมะกาท้ายดี. วัวชาเก
 โขเซมา. ตามีมีแป, แก่ไปเรือ. เขาทำนา,
 เราจะไปไถนา. เขาตึงดู. ตาไปนา, จะมาหา
 เวลาใด ? ตาถีถีปูนา ไปนาแก่. เขามี
 ธุระอะไร, เราจะไป. เขาพาเราไปดูเรือไฟ

ในทเล. ตาโอมะ, เราไปหาแก. เราจะขอ
 ดึงไปทำยา. เขาถืออะไรมาในมือ ?

สอนอ่านบทที่ ๙

ตาดีมีแป, แกไปหาตาข้า, ไปปะตาข้าเวลาไถ
 นาตัวเลอะเทอะ; ตาดีหัวเราะเยาะตาข้า,
 พอตาคข้าเอารั้วตัวโตมาไถนา, ตาดีเอามีแป
 ดีรั้วตาข้า, รั้วตาข้าดูเตะเอามีแปตาดี. ตาข้า
 หัวเราะเยาะตาดีฮาฮา ! ตาดีเสียใจจะไปหา
 ยาทามีแป, ตาข้าแกเอากะลามาวเผาไฟกะยา
 ทามีตาดี; ตาดีมียาทามีแป, แกลาตาข้ามานาแก.

ตาดีมีแปไปนาตาข้าที่ไร, แกเจอะวัวดู,
แกมานาแกเสีย.

อาจารย์อธิบายไต่รอยางค์ แลวรรณยุกต์ตรงนี้

อักษรสูง ๑๑

ข ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

สอนอ่านบทที่ ๑๐

ชา

ข้า

สา

ส่า

ฝา

ฝ่า

ลี

ลี้

เสื่อ

เสื่อ

ไซ

ไซ

เขา

เข้า

โฉ

โฉ

ถั่ว

ถั่ว

 สอนอ่านบทที่ ๑๑

ชา

ชา

ชา

เสื่อ

เสื่อ

เสื่อ

เขา

เข้า

เข้า

ไซ

ไซ

ไซ

ไส ไส ไส

ผา ผา ผา

ส่ ส่ ส่

สอนอ่านบทที่ ๑๒

ผา ผา ข่า ส่า ฉ่า ข้า ถ้ำ ผ้า ห้า

ชี ถี ฉี ฉี ชี สี ฐี ฐี ฐี ฐี ฐี

แผ่ แฉ่ ส่ แห่ แห่ ถ่อ ส่อ ห่อ ห่อ

ถั่ว ขั่ว เขี่ย เขี่ย เสื่อ เขื่อ เสื่อ ไซ้ ฝៃ

ไส ฝៃ ไส ให้ ไส ผ่า เข้า เहां

เข้า ผ่า ฉ่า ส่า ถ่า ห้า

สอนอ่านบทที่ ๑๓

ซื้อมี	ถั่วพู	ฉู่ฉี่	สี่เข้า	ให้เขา
กอไผ่	เสื้อผ้า	ผีเสื้อ	ไผ่ใจ	ไข่เหี้ย
ถ่อเรือ	ผ้าดำ	ผ้ามือ	กอซ่า	งูเห่า
งาช้าง	ห่อผ้า	ปูเสื่อ	ใส่เสื้อ	สู้ส้า
สู้เสื่อ	เข้าตู	สู้เขา	เสื้อเก่า	ไปถ้ำ

สอนอ่านบทที่ ๑๔

เขาเอาผ้ามาให้เรา.	เราจะให้เสื้อเขา.	เขามี
เรือไฟห้ำล่า.	เรามีเรือใบสีล่า.	เขาไปดู
อะไรมา ?	ผู้ใดจะพาเราไป ?	เอาห่อผ้ามา

ให้เราที่. เราจะเอาใบชาใส่กา. เขามาหาเรา,
 เขาจะรู้ระยะอะไร ? จะเข้าไปในถ้ำทำไม ?
 จะไปขอไฟเขามาเผาป่า. ขอฝากามาให้เรา.
 เขาทำอะไรในกอไผ่ ? เขาให้ขี้มาขอใบชา
 ไปทำยา. ตาแกจะทำกำไลไม้ให้เรา. ขอให้เรา
 ไปที่. เราจะไปดูเขาชีวิต. จะให้เขาทำนาให้เรา.

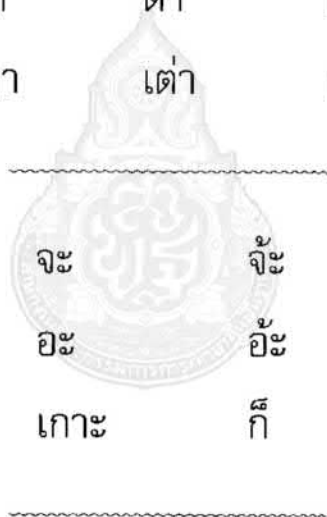
อักษรกลาง ๙

ก จ ฎ ฏ ต ต บ ป อ

สอนอ่านบทที่ ๑๕

ก ฎ ฏ

เกา	เก๋	เก๊า
เก	เก้	เก๊
แก	แก๋	แก๊
จู่	จู้	जू
ดำ	ด้า	ด๊า
เตา	เต๋า	เต๊า

จะ	จ๊ะ
อะ	อ๊ะ
เกาะ	ก๊

สอนอ่านบทที่ ๑๖

ไก่แจ้ จูจี แก้ว ซอฮู้ ไก่ฮู้

ไก่อ่า	ไก่อัฒ	กอไผ่	ไช้ไก่อ	ไฟไต้
เต้าหู้	บู้บี้	จำไต้	จำจี	ตุ้
เจ้าชา	สะบ้า	บ้าไต้	ต้อต๊	ต๊ต๊
ปั๊เปี้ย	ป้อแป้	ตาแก	กั๊	ชั๊

สอนอ่านบทที่ ๑๗

อาแกเอาไก่อ่มาให้เรา. เราไปปะเต้าสี่ห้าตัว. ตาไต้
 ไก่อ่แจ่มกั๊ตัว? ป้าชา, อาให้ผ้าเก๋าชา. เราทำต๊ปุ
 แกตุเอา. เขาสี่เรือโอไปหาปุ. อาแกให้เปี้ยมา
 สี่ห้าตัว. เราจะไปต้อไก่อ่า. เรากั๊ไก่อ่เตี้ยมา

แก้ตัว. มาดูตาบ้ำจี้แกตีแพะ. ตาไปมหาอาชีวะ.

อักษรต่ำ ๒๔

ค ค ฌ ง ช ช ฌ ญ ท ฒ ณ

ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฬ ฮ

สอนอ่านบทที่ ๑๘

คา	ค่า	พอ	พ่อ
คู	คู่	ฟู	ฟู่
งา	ง่า	ทา	ท่า
ที	ตี้	ยา	ย่า

คา	ค่า	ค้ำ	พา	พี	แพ
เงา	เง่า	เง้า	ไฟ	ฟู่	ฟ้า
ข้า	ข้า	ข้า		แห่	แหะ
ท่า	ท่า	ท้อ		คะ	คะ

สอนอ่านบทที่ ๑๙

ค่าเช่า	พ่อค้า	แม่ค้า	คู่ซี้	ม้าม้า
ไม้ค้ำ	โง่เง่า	ทำหน้า	ท้อแท้	ไม้เท้า
แลเห็น	น้ำพุ	ยั่วเย้า	เร่ไป	ไร่นา
รำไร	เรือไล่	ดูแหะ	เข้าค่า	เข้าซี่

สอนอ่านบทที่ ๒๐

เราดูเขาขี่ม้าม้าไล่วัว.

ตาแก่แกถึไม้เท้าจะไปป่า.

เขาไปป่าหาไม้มาทำรั้ว. เขาเล่าว่าจระเข้มาที่
 ทำน้ำ. เราจะไปดูน้ำพุที่ภูเขา. เรือแม่ค้า
 เขามาในแม่น้ำ. ที่นาตาสีมีไร่อั่วระ. แนะ,
 เขาเอาค่าเช่านามาให้เรา. จะไปป่าหาไม้ไว้สู้เสือ.
 เราจะไปเฝ้าเวลาเช้า.

ตาโถไปป่าหาไม้ไผ่ใส่ตะเข้พามาค้าที่ท่าตะเภา.
 เวลาเช้าตาโถก็เข้าป่าหาไม้ไผ่, แกมต่อค้าๆ.
 เวลาแกมา, ถ้าแกไม่เมาเล่า, แกก็ใจดี. ถ้าแกเมา
 เล่าโซเซมา, แกดู. เขาไปดูแก, แกก็เอาไม้ใส่

ดีเขาฉะฉะ. ตาโถพอใจมาแล้ว; คำไม่ไผ่

ได้กำไรมาเท่าไร แก่ก็เอากำไรซื้อเล่าเมาโซเซมา.

พอเขารู้ว่าตาโถแก่ขึ้นมา, เขาก็ไม่ซื้อไม้ไผ่

ที่แกเอามา. ตาโถก็ไม่ได้กำไร; มีแต่

ไม้ไผ่, ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร. แกเสียใจ,

แก่ก็ไม่ไปป่าหาไม้ไผ่ต่อไป. ต่อมาไม่ช้า,

มีเรือตะเภาสีลำนาค้าที่ทำตะเภา; ตาโถไป

แลดูตะเภาก็พอใจจะใส่เสื่อกะลาลีใช้ไปในตะเภา

กะเขา. แก่ก็ไปในตะเภาขอเขาใส่เสื่อ

กะลาลี. เขาให้เสื่อแก่ใส่แลเขาเอาแกไว้ใช้

ในตะเภา. พอเรือตะเภาไปในทะเล, ตาโถ

ก็ไม่มีเล่าจะเมา. จะไม่ไปกะเขาก็ไม่ได้;

จำใจไปได้ห้าปี, เรือตะเภาเขาก็มาที่ท่าตะเภา.

ตาเถกิลาเขาไปป่าหาไม้ไผ่ในป่ามาค้าต่อไป.

ที่นี้แกไม่เมาเล่า; เขาก็พอใจซื้อไม้ไผ่ที่แก.

แกก็ได้กำไรเอาไว้มือแก. แกไปหาไม้

ไผ่ไม่ได้. ก็ได้ใช้กำไรไว้อะไรอะไรต่อไป.

สอนอ่านบทที่ ๒๒

เจ้าจำปาถ่อเรือเข้ามาในลำแม่น้ำเวลาเช้า. พอ

ปะเจ้าจำปามาก็กอไผ่จะหาไม้ไผ่ไปทำแพ; เจ้าจำปา

ดีใจเหหัวเรือแวะเข้าไปหาเจ้าจำปี. เจ้าจำปี

ว่า “นี่เจ้ามาแต่เมื่อไร?” เจ้าจำปาว่า

“เรามาที่นี้สี่ห้าเวลา, พอหน้าไม่มีเรือเราโต

ไปไม่ได้ทำให้เสียเวลาไป, เมื่อหัวคำพายุมีมา

พาเอาไม้ถ่อในเรือเราไปเสียในน้ำ.” เจ้าจำปี

แลฯ ดูก็หัวเราะหึหึ ! ว่า “เจ้ารู้ว่าพายุมีมา,

เจ้าไม่เอาถ่อไว้ให้ดี.” เจ้าจำปีก็เอาไม้ไผ่

มาให้เจ้าจำปาสี่ห้าลำ. เจ้าจำปาได้ไม้ไผ่

ไปทำถ่อก็ดีใจหัวเราะแก้มก้อ. เจ้าจำปาก็ลา

เจ้าจำปีไปเรือ.

อาจารย์อึบยววรรณยุคต์ ไม้ตรี จัตวา ตรงนี้ซ้ำอีก

สอนอ่านบทที่ ๒๓

จ๊ะ กา แก จู เป้ เก้ เจ้ โต๊ะ โปะะ
 จ่า เป้ เอ้ จี่ อ่า ปี่ อี้ เต่า
 เป้า เก้อ เจ้อ ป้อ ตั่ว ไป กี่ อี้

สอนอ่านบทที่ ๒๔

กะเป้า ตาแป๊ะ ตาเก้า ทำก่อ ดูกา ชาเป้
 จ๊ะเอ้ ไปจ๊ะ ทำป้อ เจ้อเจ้อะ เจ้าโล่ เจ้สัว
 ทำโต๊ะ ป้าเป้อ จูจี้ แม่จ่า ตาปี่ เล้าโก๊

สอนอ่านบทที่ ๒๕

ตาแป๊ะแกให้อีแปะเรา. เราไปป่าปะตาเก้าที่กอไผ่.

ตาเก้า, มาซิ, มาดูเต่าในบ่อ. มา

ดูซิ, ตาเป้แกดำน้ำ. เรือโปะลำนี้อาอีชีมา.

เจ้, ตาแป๊ะอุ้มแกมาหา. กะเป่าใบนี้เอาแกชีมา.

พี่จ๋า, ตาอีแกมาหา.

สอนอ่านบทที่ ๒๖

ตาป้อเอากะเป่ามาให้เรา. ตาดีเอาไม้ตีเท่าแก่.

ตาแป๊ะแกต่อเรือโปะดี. เต่านี้น้ำตาก่อแกได้มา.

ตาเก้ามาว่าขอชีวัว. ตาอีแกชีผ้ามาให้เรา.

ดูซิ, ตาจู้มาตีข้า. เราให้ตามีไปเอาตัวเสือ.

สอนอ่านบทที่ ๒๗

พี่เก่าใช้ใบเรือจะไปเกาะเต่า, ไปปะดาแป๊ะตี
 เกาะเสาร์วโปะที่โนทะเล. ตาแป๊ะตีไม่มีสติ
 ได้แต่ โอ้ย่า ! โอ้ย่า ! พี่เก่าเขาก็แะเรือไป
 พาดตาแป๊ะตีมา. ตาแป๊ะตีแกเล่าว่าแกมาเรือ
 ตะเภาชื่อ “เต้าจี้,” มาปะพายุเสียเรือตะเภา,
 แกได้แต่ไม้ขาโต๊ะเกาะมา. พอปะโปะแกก็
 เกาะร้าวโปะไว้. แกมีแต่ตัวมาในกะเป่าสี่ตัว,
 อะไรอะไรไม่ได้มา, พี่เก่าเขาก็ให้เสือให้ผ้าแก.

ตาแป๊ะดีแก็ใจดี, เราไปหาแก็, แก็หัวเราะ,
 ว่าอะไร “อู๋ อี้ จู จี้” ไม่เข้าใจ. เมื่อเข้าตา
 ไปเมาเป่จะมาจ๊ะเอ๋กะตาแป๊ะดี, ตาแป๊ะดีแก็
 ก็หัวเราะเสีย, แก็ไม่จ๊ะเอ๋กะตาโป้, ตาโป้ก็
 เก้อไป. เขามาเล่าว่าตาแป๊ะดีแก็ลาพี่เก่าไป
 หาเจ๊สัวแก้ว. เจ๊สัวแก้วให้ตาแป๊ะดีไปในเรือ
 ตะเภาแต่เช้า. จะไปที่ใดเขาก็ไม่รู้.

สอนอ่านบทที่ ๒๘

หา	หนา		หนา	หน้า	หน้า
มี	หมี		หมี	หมี	หมี

ไว	ไหว	ไหว	ไหว	ไหว
เมา	เหมา	เหมา	หม่า	หม้อ
เย	เหย	เหย	เหย่า	หย้า

กา	ก่า	ก้า	ก้า	ก้า
คา	ข้า	ค้ำ	ค้ำ	ชา
ไ	ไหล่	ไล่	ไล่	ไหล
ไน	หน่อ	หนี	หนี	หนู
	หน้า	จะ	จะ	จะ

ชะ	คะ	คะ	คะ
หะ	หะ	หะ	หะ
ฉิ	ชี	ชี	ชี

สอนอ่านบทที่ ๒๙

กอหญ้า	หน้าตา	หมาจู้	บุหงา
หย่าเหม่อ	ดีหมี	หวิหวิ	บุหรี
มาหรี	ยาหมี	หวิหวิ	แม่หนู
อูเหม่			
สำเหร่	ตาเหล่	ว่าเหว่	หน้าเหย
ดูแหว			
แะแะ	ไปไหน	ผ้าไหม	เจ้าคะ
ไฟไหม้			
น้ำไหล	ได้จ๊ะ	ตาโหล	เหลาะเหละ
ตาหมอ			

หม้อยา หน่อไม้ ชีชะ ดูเหว่า เกาเหลา
 ตาหล้า แหน่หนะ ดูดู้ แหะหน้า ป่าจ๊ะ

สอนอ่านบทที่ ๓๐

เราไปปะเขาฆ่าหมูไม่ได้. ผัดำนี้ราคาหลา
 ละเท่าใด ? ตาชีผัดำกะมะหยีมาแต่ไหน ? มาซิ,
 มาดูแหนในบ่อน้ำ. บุหรี่สี่โหลเราจะให้แก่
 ตาหล้า. แม่หนูไปซื้อปูที่ไหนมา ? เจ้าไปซื้อ
 ไหมดำมาให้เรา. ตาหมอดีถืหม้อยาไปไหน ?

สอนอ่านบทที่ ๓๑

เราไปป่าปะหมูป่าสี่ห้าตัว. ตาหลอซีม้ามหาตาดี,

ตาแก้ว “ดูเหว่มาที่กอไผ่.” ตาหล้าถืห่อผ้า
 ไปไหน ? หมาดำตัวใหญ่เข้าไล่เนื้อ. บุหรี
 นี่ชี้มาแต่ไหน ? ข้าจะไปชี้ข้าที่สำเھر.
 เราไปป่าหาปูปะหมูป่า.

สอนอ่านบทที่ ๓๒

หนูหล่อพ่อเขาพาไปดูหมี่ที่นาตาหมอหลอ. ตาหมอ
 หลอแกก็เล่าให้รู้ว่า หมี่แกดูได้มาใหม่ใหม่.
 หนูหล่อไม่เชื่อแก, เอาไม้เข้าไปแหย่หมี่.
 หมี่ดูโผมา, หนูหล่อหนีหมี่มาปะทะไม้.
 ขาหะเหวอะไป. ตาหมอหลอแกทำยาให้ทา

แต่หนูหล่อไปไหนไม่ได้แก้เวลา. พ่อเขาก็ว่า
 แก่หนูหล่อให้รู้ตัวว่า “ที่นี่ที่เสือหุบหมีหุบหยาให้
 เข้าไป. ขาหระเท่านี้พอหายาหาได้ ถ้าไม่
 ดำที่ตาหรีหู, ก็เลยเสียตาเสียหู; หายาอะไร
 มาทาตาทาหูให้ดีขึ้นไม่ได้แท้ๆ.” หนูหล่อ,
 พ่อว่า, ก็เข้าใจว่าพ่อจะว่าให้ตัวดี; ที่นี่ที่ไหน
 มีหมีดุหรือมีเสือดุหมาดุๆ, หนูหล่อก็ไม่เข้าไป.
 หนูหล่อดีจำคำพ่อไว้ได้.

อักษรควบ

สอนอ่านบทที่ ๓๓

ข้า ชัยำ | ชัยำ ชัยำ ชัยำ

เขา	เข้มา		เข้มา	เข้มา	เข้มา
กา	ก่ลา		ก่ลา	ไก่อ่	ไก่อ่
เท	เท่ล		เท่ล	แข่ง	แข่ง

เข้เนะ	ข่ยะ	เข้ยา	ส่ยะ	ส่ระ	ส่ละ
ก่ลา	ไก่อ่	เต้าต่นุ	ม่ลิ	ไก่อ่	ปล่้า
เค่ยอ	ช่นี้	เท่ล	ร่้าเท่ย	แข่ง	เรื่อช่ล่า
พ่มา	ท่ล	เท่ลอะ	เข้เนอะ	พ่ยุ	ส่วะ

สอนอ่านบทที่ ๓๔

เขาไปป่าปะช่นี้ส่ห้าตัว.

เขาใช้เรื่อช่ล่าไป

นาเขา. ไปเทลพยุมาข้าเสียใจ. จะไปไหน

หย่าไถ่ให้ข้าเหลือ. เราจะให้กาไถ่แลก

ดาหล้า. เขาไปหาปู่แถมในเทล. เราไปเรือ

ปะสวะในแม่น้ำ. พม่ารำแท้ยไม่แลดู.

สอนอ่านบทที่ ๓๕

ดาแก้วาโบสมีเขาก็ทำยา. ม้าตัวนี้ขี่เขย่า,

เราไม่ขี่. เรือทูลุ, น้ำไหลเข้ามา. ไก่อ้วน

ดีชนะไก่อ้วน. ดาถี้แกเทละกะดาดี. ดาดี

ไปหาปู่ในเทล. ตามีแกมาหาดาดีเสมอ.

อาเอาโบสเฒ่ามาขยำ. ป่าไปหาโบสเฒ่าทำไม ?

ตาโป้หยู่ที่ท่าเซ่มา, ขาแกเป่ทำอะไรไม่ได้,
 แต่แกเป่ปี่ชวาคี. ถ้าตาโป้เป่ปี่ชวาที่ไร,
 ก็มีผู้พอใจมาดูตาโป้; แลหาอะไรอะไรมาให้
 ตาโป้หยู่เสมอ ๆ. หยู่มาเวลาเข้าตาโป้หาปี่ชวา
 ได้, แกก็ไปในป่าเสมอ. ขาแกเป่, จะไป
 ดี ๆ กะเขาไม่ได้; แกได้แต่ถิ่มไม้เท้าแช่ยะ
 แช่ยะไป. แกไปในป่าเสมอ, แกแล ๆ ดูปะ
 ตอเสมอ, แกก็เอาซาเป่แหละไว้ที่ตอเสมอ; แก
 เอาปี่ชวามาเป่า. แกเป่าไปไม่ช้าเท่าไร, เจ้า
 ชนที่หยู่ในป่าเสมอรู่ว่าตาโป้เป่าปี่ชวา; ชนนี้

ก็ไต่เถาส์บ้ำจะมาดูตาโป้. ตาโป้ไม่รู้ตัว, ช่นี
 ก็เขย่าเขย่าเถาส์บ้ำ, ตาโป้แผ่ยอหน้าแลไปปะ
 ช่นี; ตาโป้เงื่อไม้ทำท่าจะปาช่นี, ช่นีก็หนี
 ไป. พอโบส่มอแปะมาที่ในตาตาโป้, ตาโป้
 แกรู้ตัวว่า “อ้อ ! เราเสียทีที่เราไม่ดู, ถ้าที่นี้
 จะเป่าปี่ที่ไหนเราจะดูเสียให้ดี. ถ้าเราไม่ดู
 ให้ดีเราก็จะไม่เป่าต่อไป,” ตาโป้แกก็ไป
 ที่หยู่แกท่าเข้มา.

สอนอ่านบทที่ ๓๖

หนูเหล่ในตาเหล่เขาถ่อเรือช่ล่าไปท่าแสะม. จะ

ไปหาไม้แสม. พอแลไปปะตอไม้แสม, หนู

เหล่ก็เอามีไปเยื่อไม้แสม. แต่หนูเหล่ไม่ได้ถื

อะไรไว้ให้ดี. เอามีเยื่อไปเยื่อมาพอดัวหนู

เหล่เผ่ยกก็ถล่ำไปในเรือชล่า, ตอไม้แสมที่ตัว

หนูเหล่ก็ไปปะทะเข้ากะไม้ถ่อ, เรือเหไป,

ไม้ถ่อมาตีแฉะเข้าที่ตาเหล่หนูเหล่, หนูเหล่

เอามีแปะตาเหล่ไว้. ถ่อเรือมาหาแม่, เล่า

กะแม่ว่า “ไม้ถ่อตีแฉะเข้าที่ตาเหล่.” แม่

ก็ว่า “ไฮ้! เจ้านี้ทำอะไรก็มีแต่เหม่อในตา

ไม่ดูไม่แล,” แม่ก็เอาใบไม้มาขี้เอน้ำ

ทาให้. หนูเหล่ได้ยาทาตาเหล่ก็ดีใจ ว่า

กะแม่ว่า “ทีนี้ทำอะไรจะไม่เหม่อต่อไปละ.”

สอนอ่านบทที่ ๓๗

มีเขาใหญ่อยู่ในป่า. ถ้าที่ในเขาใหญ่โต. มี
 ตาแก่ชี่ตาหลี่, แกอยู่ใกล้. แลแกมีนาอยู่
 ห้าไร่ที่หน้าเขา. ถ้าเวลาแกจะไปทำนา, แก
 ให้เมียแกอยู่เฝ้าถ้า;
 แลแกใช้ให้วัวไถนา.
 ถ้าเวลาแกไม่ทำนา, แกก็มาอยู่ในถ้ากะเมียแก.
 เมียแกชี่หย่า, แลแกมีหมาดูอยู่สี่ตัว ไว้เฝ้า
 วัวที่นาแก. เมื่อเราไปที่นา, จะไปขอ
 ใบโสนแก. เราแลหาไม้ปะแก. ปะแต่หมา

หยุดที่นา, เราจะเข้าไปเอาใบโสนก็ไม่ได้;
 เราก็ไถ่ไปหาที่นาตาหลี, ก็ไม่ได้ใบโสน.

อักษรกล้ำ

สอนอ่านบทที่ ๓๘

ชะ	ชรุ	กระ	กรุ	เกราะ	เกรอะ
ไกร	กรู	ตรา	ตริ	เตร	ปรุ
ปรี	ครุ	ครู	ครัว	ใคร	แคร
เผล	พลู	พลัว	พละ	เพล	พล่
เผล	กลี	กลั	กล้า	ปลา	ปลี
โคล	พลู	เพลีย	พล	พล่	เพล

ขวา เขว แหวะ ไกว กว่า คว่า

สอนอ่านบทที่ ๓๙

มีขวา ไชว้เขว แหวะผ่า เผลอไป โง่เซลา
 แผลผี ใส่เกราะ เข้ากรู ใจกล้า มาใกล้
 ไปไกล ตะกร้า ตะกร้อ กรูไป เกรไป
 ไกลเกลี้ย ใบมะเกลือ หั้วปลี ใบมะกล่ำ เปาแตร
 ไปไกล ไครมา ไปหาครู จะใคร่ได้ ใบพลู
 กะเพรา พริ้วไต้ ผ้าแพร ปลาเสือ ตะไคร้
 ขาเพรีย พร้าว่า ที่เประะ ไฟรู้ดี พระเกล
 ใจกล้า เหงื่อไคล คร่ำคร่า พล่าเนื้อ ไหว้พระ

สอนอ่านบทที่ ๔๐

ตาดีแกชักกลีมาให้เรา. เกลื่อนี้เขาขี่มาแต่ไหน ?
 ดากล้าจะไปกะเรา, ก็ไป. อาชา, เจ้าพลูมา,
 ไม่ขี่หรื ? อาเอาตะไคร้มาให้ตา. ตาแก้ถั่ว
 ไปในป่า. เขาอยู่ป่า, เขาไม่ใคร่กลัวเสือ. ตามี
 ไปขี่ปลามา. เขาไปหาหัวคัลมาทำยา.

สอนอ่านบทที่ ๔๑

ที่ป่าไผ่มีเสือดุ. ที่นี้เปราะะ, เราไม่ไป. ใบขลุ่
 ตาแกจะทำยา. ตา, เมื่อกี้ใครมาหา ? ตามาไป
 หาใบไกรมา. เมื่อเช้านี้ใครขี่ปลามาให้เรา ?

ผ้าแพร่นี้ซื้อมาแต่ไหน ? ที่ไกลใกล้นี้ก็มีเสื้อ.

สอนอ่านบทที่ ๔๒

ตามีไปเอาตะกร้ามาดู. นี่ใครมาเอาหัวปลีไป ?
 หนูกล่ำทำไม ? เมื่อกี้ว่าอะไร, เราเปลวไป ?
 ตาถืถืพำไรไต่จะไปไหน ? ตาแก้ทำนากว่าห้าปี.
 เขากรูไปดูอะไรหนอ ? ตาสีเอาครุมาใส่หน้า.

สอนอ่านบทที่ ๔๓

เมื่อเราจะมานี้, เราปะผู้ใหญ่. เขาเล่าว่า, ตา
 แก่แก้ทำนาอยู่ที่ป่าไกล; เมื่อเวลาแก้ทำนา,
 แก่ใช้ให้วัวไถนา, วัวแกมีสี่ตัว, ตัวสี่เทาเทา,

ใช้ไถนาได้ดีกว่าวัวที่มีหญฺ. นาแกมีหญฺห้าไร่.
 เวลาเช้าแกไปทำนาเสมอ. แกมีหมาไว้เฝ้าวัว,
 แลเฝ้านา. เมื่อเขาตุงแกไถนา, แกเล่ากะเขา
 ว่า, เมื่อกี้นี้มีเสือปลามาที่นาแก; แกเอาไม้ไผ่
 ลำใหญ่ไล่ตีเสือปลา, เสือปลาหนีแกเข้าป่าไป.
 ป่าใกล้ที่แกหญฺ, มีไก่อป่า, มีชน้, แลหมูป่า.
 เนื้อ, ม้า, งูก็มี; เหลือที่จะจำไว้ได้ว่า
 มีหญฺก็ตัว. ที่บ่อน้ำต่อป่าที่แกหญฺไป, แกว่า
 มีปูปลาแลเต่าหญฺในบ่อ. น้ำที่ในบ่อใสดี; ถ้า
 เวลาแกไม่ได้ทำนา, แกขี่วัวไปตุงเสมอ. ถ้า
 เราไม่มีธุระอะไร, เราจะขี่วัวไว้ขี่ไปตุงที่นา

ตาแก่, แลไปดูป่าที่ใกล้กะหาตาแก่ให้เล่น.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๔๔

น้ำแกมีไก่อูเก่าตัว; ตัวผู้ห้าตัว, ตัวเมียสี่ตัว,
 ไก่อูเก่าตะเภาแกก็มี. แลแกมีบ่อน้ำ, ที่
 บ่อน้ำมีปลากระแห, ปลาเสือ, ปลาหมอ, ปลา
 เต่าก็มี. เมื่อสี่ห้าเวลานี้, แกไปซื้อข้าวมาเก่าตัว
 ซี่มามาสี่ตัว. ม้าแลวัวที่แกขี่มานี้, แกให้พา
 ไปไว้ที่นา. เวลาแกจะมีธุระไปที่ใด, แกก็
 ใช้ให้เขาไปพาม้ามาแต่นา. ถ้าเวลาห้านา,
 เข้าแกไปดูแลให้ทำนาหยุดที่นา; เวลาค่ำแกมา

ที่อยู่แก่.   ถ้าเวลาใดแก่ไม่ไป,   แกก็ให้
 เมียแก่ไปดูแลให้ทำนา.   วัวเก่าแกมีหยุสี่ตัว,
 ใช้ไถนาดี.   วัวที่ซื้อมาใหม่ใช้ไม่ใคร่ดี;   ไถ
 ตัวสีดำดีแท้แท้,   จะเอาเข้าไถที่ไร,   เขาตี
 เสียแย้;   ใช้ไถไป,   ไถไป,   ที่นี้ก็ทำไม่ไป.
 หน้ากระอาเข้า;   แกก็ว่ากะเมียแก่ว่า   “วัวตัว
 นี้หย่าเอาไว้,   ให้ให้เขาไปเสีย,   หาใช้ใหม่ดี
 กว่า.”   เมียว่า   “แกจะหาใหม่จะไม่ได้ดี.
 วัวตัวนี้ดีนะ;   แต่แก่ใช้ไถนาไม่มีเวลาจะเปล่า;
 ถ้าแก่ใช้เอาใจวัวให้ดีก็จะได้.”   เมียเขาว่า
 หน้าแกมีสะติมา,   แกก็รอไว้.   ไม่ให้วัวแก่ใครไป.

อาจารย์อธิบายวิธีสกดตรงนี้

มาตรา กง

สอนอ่านบทที่ ๔๕

กะ	กั๋ง	ซั๋ง	ถั๋ง	บั๋ง	ดั๋ง	ยั๋ง	พั๋ง
กา	กาง	ฝาง	ถาง	บาง	คาง	นาง	ฟาง
กิ	กิง	ชิง	ผิง	อิง	ลิง	ยิง	สิง
กี	กึ่ง						
กึ	กึง	ซึง	ถึง	อึง	ตึง	บึง	พึง
กื	กึ่ง						
กู	กุง	ถุง	หุง	ตุง	ยุง	พุง	ลุง
กุ	กุง	ผุง	สูง	ฉุง	ยุง		

สอนอ่านบทที่ ๔๖

ฝั่	สั่	ตั่	อั่	ฟั่	รั่	วั่
ฉาง	ผาง	กาง	ซาง	ทาง	ยาง	วาง
สิง	ผิง	หิง	อิง	ตึง	มึง	

ฝั่	สั่	ตั่	ซั่	นั่	ทั่	มั่
ช่าง	ฉ่าง	ห่าง	ต่าง	อ่าง	ค่าง	ช่าง
ฉิ่ง	สิ่ง	กิ่ง	ดิ่ง	วึ่ง	นึ่ง	ฟึ่ง

ซ้าง	ห้าง	ก้าง	จ้าง	บ้าง	ค้าง	ซ้าง
หึ่ง	ผึ่ง	ปึ่ง	บึ่ง	อึ่ง	ทึ่ง	ทึ่ง
กึ่ง	บึ่ง	คึ่ง	ฟึ่ง	มึ่ง	ยึ่ง	รึ่ง

สอนอ่านบทที่ ๔๗

ไป,   ตาสึงไปซื้อขิงมา.   ถึงสังกะสีใบนี้ใส่
 อะไร ?   อาแกเอาเข้าตังมาให้เรา.   หย่ามา
 อึง,   ตาจะดูเอา.   กะถางใบนี้ตาแกซื้อมา.
 อามีวังมาหาอะไร ?   พุงปลาหน้าอาแกให้มา.
 เราไปป่าปะค่างสี่ห้าตัว.   ตามีจ้างเรือจ้างไป
 ทางไหน ?   อาสังแกสั่งให้ไปหา.   ตาสี,
 แกเอากิ่งไม้อะไรมา ?   อา,   มาซิ,   มาดูตัว
 บึง.   ช้างงาตัวนี้ดีกว่าช้างพัง.   อา,
 ปลาหูหนึ่งขึ้นมาแต่ไหน ?   ตาดี,   นี่แกเพิ่งมาหรื ?
 นี่ใครมาเอาไม้ค่างพลูไป ?

สอนอ่านบทที่ ๔๘

กะ	เก็ง	เต็ง	เพ็ง	เล็ง	เอ็ง	เซ็ง	เล็ง
เก	เกง	เผง	เอง				
เกาะ	แก๊ง	แซ็ง					
แก	แกง	แสง	แผง	แดง	แจง	แพง	
โกะ	กง	สง	ผง	ดง	ธง	คง	จง
โก	โกง	โถง	โผง	โหมง	โโรง	โยง	
เกาะ	ก๊อง	ซ็อง	ถ็อง				
กอ	กอง	ซอง	ส้อง	ตอง	ทอง	มอง	

สอนอ่านบทที่ ๔๙

ตาเต็ง	สำเพ็ง	เราเอง	แข็งแรง
ชี้แจง	แตงกวา	กำแพง	หยู่คง
โพงพาง	ไม้สำโรง	เข้าพอง	แตงดอง
ใบตอง	มอหงา	ลองดู	โรงนา
เซ่งปลา	แก้งใหญ่	แก้งแท้	แบ้งให้
เร่งไป	เซ่งเรือ	แห้งใด	ยี่แย่ง
ส่งให้	โองอ่าง	โองโอง	ดั่งก้อง
ของโนเต้ง	ตากัง	เรือแก้ง	ตีดั่งแก้ง

สอนอ่านบทที่ ๕๐

ตาแก่นี้ยังแข็งแรง.

อาแกต้องแต่งงานดี.

ตามี, ไปเอาของมาลงเรือ.

ตาแสง, นี่แกจะ

ไปไหน ? อา, มองหาอะไร ? เมื่อเข้านี้ตา

แกแกงปลาหมอ.

นี่ใครเอาเซ็งปลาหมูมาไว้ที่นี่ ?

มาซี, มาดูเขาเซ็งเรือ.

เรือลำนี้โส่งโถงแท้แท้.

ตานี้เราดูที่แกจะเก็ง.

ระฆังใบนี้ติดตั้งเก็ง.

ตากัง, นี่แกไปนามาหรื ?

เรือเก็งลำนี้ของใคร ?

อ่างใบนี้ซื้อมาแต่ไหน ?

ตาป่องแกตีทองดั่งเบ้ง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๑

กั๊วะ	กั๊ว					
กั๊ว	กั๊ว	หวง	ดว	ตว	คว	พว
เกียะ	เกียะ					
เกีย	เกีย	เสียง	เถียง	เตียง	เคียง	เรียง
เกือะ	เกือะ					
เกือ	เกือ	เคื่อง	เมื่อง	เรื่อง	เหื่อง	เฟื่อง
เกอะ	เกอะ					
เกอ	เกอ	เปอ	เซอ	เพอ	เรอ	เซอ
	เก็ง	เป็ง	เซ็ง	เพ็ง	เร็ง	เซ็ง

สอนอ่านบทที่ ๕๒

ของหวง	ดวงเช้า	ดวงไฟ	ดวงตะบอง
พวงมลิ	เฉียงเหนื่อ	เซียงปลา	ตีเป็งมาง
ทำเซ็ง	เมืองสงขลา	เสียของ	เกี้ยงเลียง
ไก่อเซื่อง	เข้าเที่ยง	น้ำเจ็ง	ผ้าม่วง
ช่วงชิง	รู้เรื่อง	ร้องเป็งเป็ง	เลียงไถล
ตาพ่วง	ห้วงน้ำ	ตัวด้วง	จ้วงน้ำ
กระเบื้อง	ป่าเพ็ง	เลียงแพะ	เพื่องไฟ
ห่อเมียง	นั่งเตียง	ไล่ตะเกียง	เสียงดี
เคื่องไนตา	ร่าเร็ง	เซ็งไผ่	เบ็งหน้า

สอนอ่านบทที่ ๕๓

ผ้าแพรนี้เจ้าของเขาหวง.   ดูซิ,   สิ่งตัวนี้คง
 ตะบองก็ได้.   ไก่อของเราเลี้ยงเชื่องดี.   ทองแดง
 สี่ไพพอได้เฟื่อง.   ตามีแก้วว่าแกจะไปเมือง
 แพร่.   ผ้าม่วงเราขอป่าแกมา.   เวลาเที่ยงเรา
 จะไปนา.   อาแกเลี้ยงแพะไว้สองตัว.   อาชา,
 ป่าเพ็งแกมาหา.   ที่ห้วงน้ำนี้มีปลาเสือ.   น้ำ
 ในหานี้เจ๋งดี.   ไป,   ไปจ้วงน้ำมาสองไห.   เป้ง
 มานี้เอามาแต่ไหน ?   น้ำแกให้เราไปตวงเข้า.
 ตัวนี้ใหญ่แท้แท้.   ตาพ่วง,   เมื่อเข้าแกไป
 ไหน ?   เอรองเท้าของตามานี้.

สอนอ่านบทที่ ๕๔

ไม้ทองกลาง   หลงไหล   ผู้หญิง   ดีเหมิ่ง
 ม้องไหม่ง   ห่วงเขา   หยั่งน้ำ   เหวี่ยงไป
 หย่างไร   หนึ่งสอง   ดังห่างๆ   ริ่งหย็องๆ

ที่หลังเขานี้อาแกว่ามีเสื้อดู.   หนองน้ำที่ข้างป่า
 นี้ก็มี.   น้ำชา,   ผ้านำนี่ดูที่หรี,   หย่างไหนจะดี ?
 หนังสือนี้ของใครให้มา ?   ตาถี,   หยั่งน้ำดูที่
 หรีเพียงไหน ?   เอ๊ะ ! ตานี้ริ่งหย็องจะไปไหน ?
 ดูซี,   นี่จะมาหน่วงช้าไว้ทำไม ?   ม้องไหม่งไป
 นี้ของอาแก.   เขาดีม้องกระแตดังหม็อง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๕

เสือส้ม   ปลาแข่ง   เมืองกลาง   เขย้งไป
 สว่างแจ้ง   เส่ลียงป่า   ผ้าโสร่ง   แลส่ล่าง
 ทำห้อยองแกย้ง   ข้างต๋ลิง   หมู่เกรียง   ท่ลิ่งไล่

อ่า, ปลาแข่งแกงฉู้ดีหรืไม่ ?   ใครมาอั้งที่
 ฉ่ลียงเสยงไซ่มง ?   ที่บางโฉลงเขาโพงน้ำเข้า
 นาเขา.   เสือตัวนี้เราซี้มาห้ำส่ลิ่ง.   ผ้าโสร่ง
 นี้อาแกให้เรา.   ไฟดวงนี้ดูสว่างไสวดี.   แม่ !
 ลิงเกาะอยู่ที่ต๋ลิงสี้ห้ำตัว.   เกรียงนี้หน้าตา
 ดูน่ากลัว.

สอนอ่านบทที่ ๕๖

ขลังจริง	แขวงกรุง	เข้าหาปริง	กลางน้ำ
ดีกลอง	ทางตรง	ตริตรอง	ใบมะปราง
เรือโคลง	เสียงคราง	ไม้พลอง	แสงเพลิง
ใบกว้าง	กริ่งใจ	กล่องยา	ปรุโปรง
เสียงแปรึง	พรั่งนี้	เพลียงไป	หย้าปล้อง
แก่งท่า	ครึ่งหนึ่ง	คว้างคว้าง	คล้องจอง

ตำรายานี้ของตาแกขลังจริง. เราจะไปเมือง

กรุงกะอาแก. ตามี, ทางทางนี้ตรงไปไหน ?

กลองใบนี้ดีดังกว่ากลองเรา. เสียงใครมาคราง

อยู่ในห้องนี้ ?   พຼ່ງนี้เราจะไปกรุงเก่า.   นี่
 ใครหนอมาเอากล່องยาของข้าไป ?   เมื่อเข้านี้
 เราชี้เข้ากล່องไว้สองถ้ง.   ตาดี,   หญ้าปล้อง
 ที่นาแกมีหรือไม่มี ?   ตาสี้แกเอาพลองตีลิง.

สอนอ่านบทที่ ๕๗

ตาหวังหลังโก่งแกไปที่โรงหมู,   ไปปะหนูหนึ่ง
 หนูเหลือสองพี่น้องหญ่ที่ทางจะไป.   หนูหนึ่ง
 หนูเหลือทำหลังโก่งวิ่งไปวิ่งมาล่อตาหวัง.   ตา
 หวังแกใจดี,   พอใจดูหนูหนึ่งหนูเหลือทำท่า
 ต่าง ๆ.   แกก็เอาทองแดงให้สองไฟ;   แล

แก่สังหนูหนึ่งหนูเหลือ, ว่า “ทีนี้ถ้าตามาทีนี้,
 เจ้าจงทำหลังโก่งดังนี้ให้ตาดู; ตาจะให้ทองแดง
 เพียงหนึ่ง.” หยู่มาไม่ช้า, ตาหวังก็มีธุระ
 ไปทางหน้าโรงที่หนูหนึ่งหนูเหลืออยู่. หนูหนึ่ง
 หนูเหลือแลดูรู้ว่าตาหวังมา, ก็ทำหลังโก่งร้อง
 ให้ล้อตาหวัง; ตาหวังก็ให้ทองแดงเพียงหนึ่ง,
 แลตาหวังแก่สังกะหนูหนึ่งหนูเหลือ, ว่า “ถ้าตา
 มาทีหลังเจ้าจงทำดังนี้ละ, ตาจะให้ทองแดง
 เจ้าสี่สิ่งหนึ่ง. หยู่มาเวลาหนึ่ง, ตาหมีอง
 หลังโก่งไปทางหน้าโรงหนูหนึ่งหนูเหลือ, หนูหนึ่ง
 หนูเหลือแลดูแต่ไกล, ก็เข้าใจว่าตาหวังมา;

จึงวิ่งไปทำหลังโกงให้ร้อง,   ทำท่าทางต่าง ๆ.

ตาหมีองหลังโกงแกก็ว่าล้อแก,   แกเคื่องหนู

เหิงหนูเหิงหย่างยั้ง;   แกคว่ำแขนงไม้ไผ่ได้,

แกก็ไล่ตีหนูเหิงหนูเหิงร้องให้.   แลตาหมีอง

แกสั่งว่า “ที่นี้ต่อไป,   ถ้าปะผู้ใหญ่มา,   ให้ไหว,

แลหย่าทำท่าล้อผู้ใหญ่นี้,   ถ้าล้อเขา ๆ จะ

ดีเจ้ายิ่งกว่าที่ข้าตี่นี้,   เจ้าจงจำไว้ละ?”   หนูเหิง

หนูเหิงก็ว่า   “ที่นี้จะไม่ล้อผู้ใหญ่อต่อไป.”

สอนอ่านบทที่ ๕๘

มีหญิงสองพี่น้อง,   ผู้พี่พี่เพื่อง;   ผู้น้องชื่แพ่ง,

อยู่กะพ่อแม่; พ่อแม่เขาทำนาหาเลี้ยงตัวเสมอ.

พี่น้องทั้งสองต้องไปนากะพ่อแม่. เวลาหนึ่งพ่อแม่

ว่างไม่ต้องไปนา, พี่น้องก็ไม่มีธุระอะไร.

นาก็ไม่ต้องไป. พี่น้องจึงพาน้องไปลาแม่ว่าจะไปดู

ป่า; พ่อแม่ก็ให้ไป; แลเขาสั่งว่า “ไปละก็มา

หย่าให้คำ.” พี่น้องกะแพ่งก็ตั้งใจลงกระไดไป;

ไปถึงป่าแห่งหนึ่ง, มีหนองน้ำอยู่หน้าภูเขา,

มีดงไม้ใหญ่, มีไม้สูง ๆ ต่าง ๆ. มีทั้งไม้ยาง,

ไม้แดง, ไม้ทองกลาง, ไม้ฝาง, ไม้โก่งกาง,

ประดู่, ไม้กร่างใหญ่ ๆ ก็มี, มะม่วง,

มะปราง, มะปริง, มะเฟือง, ก็มีบ้าง;

มีทั้งกระจง แลลึง, ค่าง, บ้าง, ช่นี, กวาง,
 ละมั่ง, อีแก้ง, กีมี่; ไม่มีก็แต่ช้าง. หญิงพื๋น่อง
 แลดูป่าไม้ก็พอใจ, จึงไปต่อไปถึงหนองน้ำ
 ก็แะลงนั่งดูปลาต่าง ๆ. น้ำในหนองใสดี,
 มีบัวหลวงใหญ่ ๆ, ชูใบส่ล่าง. เฟื่องแลไปปะ
 ปลาแข่ยงฝูงใหญ่; ไล่ตัวแมลงเม่ามาใกล้ฝั่ง,
 ก็ชี้ให้แพงดู; ดูหยุไม่ช้า, พอปลาเสื่อตัว
 ใหญ่มาปะตัวแมลงเม่าเข้า; ปลาเสือกก็เป่าน้ำ
 เอาแมลงเม่าลงได้. ปลาแข่ยงทั้งฝูงก็เก้อไป,
 ไม่ได้แมลงเม่า. พื๋น่องทั้งสองก็หัวเราะว่า “ปลา
 แข่ยงโง่จริง ๆ, ไล่มาก็ช้าแต่ไม่มีวิชา, ปลาเสื่อ

มาทีหลังแต่ดีมีวิชาเป่าได้, จึงได้แม่ลงเหมายไป.”

พี่น้องนั่งดูอยู่ไม่ช้าพอมียายุใหญ่มาทางหน้าภูเขา;

พายุมาแรงดังฮี ๆ. ฟากก็คะนองร้องเปรี้ยง ๆ.

สองหญิงพี่น้องกลัวฟากกลัวพายุ นั่งอยู่ไม่ได้, เพื่อ

จึงจูงมีแฟงเลี้ยงหนีไปแฝงอยู่หว่างเชิงไผ่ที่เชิงเขา

ข้างหลังพอบังพายุได้, แฟงหนึ่งฟังเสียงไม้

ไล่ดังปังปังโผงผางก็กลัว. เพื่อจึงว่ากะน้องว่า,

“พายุแรงหย่างนี้เจ้าหายากแล้ว, ไม่ช้าเพียงใดก็จะ

เบาบาง.” พอว่าว่างค้ำลงไม่ถึงครึ่งชั่วโมง, พายุ

ก็ห่าลง, เพื่อตั้งใจว่าเราจงเร่งไปเสียแต่ยัง

สว่าง, หยาให้ค้ำลงกลางทาง, ต่างก็ตั้งใจ

ตรงมายังทางเก่า, แผลไปปะไม้ต่าง ๆ ที่สูง ๆ
 ใหญ่ ๆ ตัดหยาบไม่ได้, เพราะปะทะพายุแรงร่วงลงทั้ง
 กิ่งทั้งลำ, บ้างก็ร่อนแรงค้ำคาอยู่กะตอ, แล
 ดูโปร่งโล่งไปดังเพลิงไหม้ป่า, แผลมองไปมอง
 มากี่แผลไปปะพองอ้อกอหญ้าคงหยาบกะที่, จึงว่ากะ
 พี่ว่า, “พี่ ! ทำไมไม้ใหญ่สูง ๆ ทั้งแข็งทั้งแรง
 จึงสู้พายุไม่ได้, แต่อ้อแลหญ้าต่าง ๆ ไม่ใช่ไม้
 ใหญ่โตแข็งแรงอย่างไรจึงสู้พายุได้, ยังหยาบ ๆ
 ทั้งพอง ?” พี่จึงว่ากะน้องว่า, “เจ้ายังไม่เข้าใจ;
 จะว่าให้ฟัง. ไม้ใหญ่ ๆ ทั้งปวง ถึงว่าทั้งสูง
 ทั้งใหญ่แลแข็งแรงก็จริง, แต่ที่สู้พายุไม่ได้

ก็เพราะแข็งของไม้นี้เอง,   ขณะพายุมาปะทะก็

ไม่เทไปกะพายุ,   แข็งของตัวไม้พอ,   สู้พายุ

ไม่ไหว,   ก็จำต้องเสียไป.   ไม้้อแลหญา

เหล่านี้,   ถึงไม่สูงใหญ่แข็งแรงก็จริง,   แต่ไม่

ดีดัง;   รู้ว่าพายุมาก็เทไปกะพายุ,   เมื่อไรพายุไป,

ตัวก็ตั้งตรงอยู่ได้ไม่เสีย.   หย่าว่าแต่ไม้้นะ   ถึงตัว

เราก็หย่างนี้,   ถ้าจะทำอะไร,   ถืแต่ใจซื่อของตัว

เอง,   ดีดังไปไม่ฟังผู้ใหญ่,   ก็จะต้องเสียไป

หย่างนี้.”   พี่น้องทั้งสองว่าพลางมาพลางก็

พอถึงที่หยุด,   จึงไปหาพ่อแม่,   แพงก็เล่าให้พ่อแม่

ฟังถึงเรื่องปะพายุแลไม้สู้พายุไม่ได้,   แลพี่เขาชี้

แจ่งให้ฟังอย่างไร. พ่อแม่จึงว่า, “แพง
นี้ไม่รู้อะไร, พี่เขาสั่งแจ่งให้ฟังจงจำไว้.
เฟื่องเขาดี, เขาปะอะไรเขาก็ตริตรอรูสิ่งดีสิ่งชั่ว,
ต่อไปข้างหน้าจะได้ดี.”

มาตรา กั้น

สอนอ่านบทที่ ๕๙

กั้	กััน	ขััน	หมััน	หวััน	ขััยัน	กลััน	ครััน
กา	กา	บ้าน	หลา	หว่า	สว่า	ขา	
กิ	กิ	ถััน	ลิ้น	หมััน	ขั้มัน	กลััน	ปลััน
กิ	กิ	จัน	ปัน				
กิ	กิ	มัน	ขััน	ครัน			
กิ	กิ	ขััน	ขััน	หมััน	กลััน	ครัน	คลััน
กู	กู	ผู้	หนุ	ขุ	สั	ผุ	พุ
กู	กู	ปุน	คุน	นุ			

สอนอ่านบทที่ ๖๐

ตามี, ชนโบนั้นของใคร ?   อา, นั่นอะไรวาง
 หยู่ที่ขึ้น ?   อาแกขยันทำงานจริงจริง.   ช่นั่นแ่ง
 นี่อาชีมาแต่ไหน ?   นี่ใครมาเอาขวานของเรา
 ไป ?   ตากลั่น,   ที่นาแกจะหว่านเข้าเมื่อไร ?
 มะเขือขึ้นโบนี้ฉันลองกินดูข้างขึ้นแท้แท้.   ตา,
 มาดูซิ,   ช่นุโบนี้ใหญ่จริง.   อาแกใช้ให้เราไป
 ชีหญาฝรันมาให้แก;   เราได้ไปชีมาให้แกดู,
 แกว่าไม่แท้;   เราต้องเอาไปคืนเขา.   ฟั่นแล่ม
 นี่ป่าชีมาแต่ไหน ?   ถ้าป่าเหลือใช้,   ขอบันให้
 ฉันบ้าง,   จะได้หรีไม่ ?   ราคาเท่าไรฉันจะให้ ?

สอนอ่านบทที่ ๖๑

เก็ง	เก็น	เหิน	เขิน	เต็น	เหม็น	เขม่น	เขม้น
เกง	เกน	เสน	เอน	เจน	เลน	เหลน	เกน
แก็ง	แก็น	แก้น	แม้น	แน้น	แว้น	แก้วน	แปร้น
แกง	แกน	แซน	แม้น	แหวน	แหลน	แขวน	
กง	กน	ขน	บ่น	หล่น	ถ่น	ปรน	กล่น
โกง	โกน	โยน	โค่น	โล่น	โซน	โกร่น	
ก้อง	กือน	รื้อน	วื้อน				
กอง	กอน	ซอน	หมอน	สลอน	ขย๋อน	กลอน	

